

Újabb mérföldkőhöz érkezett az Európai Bizottság a Digitális Európa felé vezető úton

Pató Viktória Lilla

A von der Leyen-Bizottság 2020 februárjában már letette voksát az idei év digitális jogszabályalkotási vívmányai mellett, így december 15-én még épp beváltotta ígéretét a Bizottság elnöke: letették az egységes digitális piachoz vezető újabb mérföldkövet.

A [Bizottság](#) terve, hogy a 2020 és 2030 közötti időszakot Európa „digitális évtizedévé” tegye. Európának meg kell erősítenie digitális szuverenitását; az adatokra, technológiára és infrastruktúrára összpontosítva saját szabványokat kell létrehoznia ahelyett, hogy idegen szabványokat követne. A ma bemutatott kodifikációs tervezetekkel Európa saját online kereskedelmi piacának megbízhatóságára és átláthatóságára törekszik. A 2020. december 15-én az Európai Bizottság által bemutatott, a Digitális szolgáltatások egységes piacáról szóló jogszabálysomagjára ([Digital Services Act](#), a továbbiakban: DSA), valamint a digitális szektor versenyképes és tisztességes piacáról szóló joganyagára ([Digital Markets Act](#), a továbbiakban: DMA) vonatkozó javaslatok lehetőséget kínálnak az online környezet korszerűsítésére. A Center for Data Innovation pár nappal korábbi [online kerekasztal beszélgetés eseményében](#) figyelmeztet, hogy az uniós döntéshozóknak alaposnak kell lenniük az előzetes hatásvizsgálat tekintetében, főként, ha a fogyasztókra és vállalkozásokra gondolunk. A túlszabályozást el kell kerülni, azonban egy biztonságos és szabad digitális piacot kell teremteni. A döntéselőkészítés során az uniós tervezet alkotási folyamatnak megfelelően az ügy nagy hordereje miatt széleskörű konzultáció zajlott főként a stakeholderekkel, de a civil konzultáció sem maradt el, ahogyan erről [korábbi elemzésünkben](#) írtunk. A DSA a konzultáció során feltett kérdésekre épül, főként az online tér biztonságosabbá tétele, és a digitális szolgáltatások egységes piacának megerősítése tekintetében. Mindeközben a DMA a konzultációból felvetett kérdések közül főként a kapuőr szerepet betöltő platformok helyzetével foglalkozik.

Az új szabályok célja a fogyasztók és az alapvető jogaik fokozottabb védelme az online térben, emellett az igazságosabb és nyitottabb digitális egységes piac feltételeinek megteremtése. Ezért is nevezik a tervezeteket mérföldkőnek ahhoz, hogy Európa megfeleljen a digitális kornak.

Margrethe Vestager versenyjogi biztos december 15-én, a tervezetek bemutatásakor tartott [sajótájékoztatón](#) elmondta: A Bizottság célja e javaslatokkal, hogy a vállalkozások és fogyasztók épp olyan választékban és biztonságos feltételek mellett férjenek hozzá az online termékekhez és szolgáltatásokhoz, ahogy tehetik ezt az offline térben. Ennek megfelelően fontos az is, hogy a kis és nagy vállalkozások is szabadon és egyenlő feltételek mellett vehessenek részt a gazdasági versenyben az online és a fizikai térben is. A Bizottság digitális korszakért felelős ügyvezető alelnöke figyelmeztet, hogy ami illegális a fizikai térben, ugyanúgy illegális az online térben, kiemelten fontos tehát a digitális tér szabályozása és ezzel az állampolgári bizalom megteremtése a digitális szolgáltatások igénybevétele terén.

Noha az Unió húsz évvel ezelőtt elfogadta az [E-kereskedelmi direktívát](#), azóta a digitális tér teljesen megváltozott, így lett szükség az újbóli sokkal szélesebb körű és mélyebb szabályozásra. A DSA egy biztonságos, átlátható és megbízható online piac szabályait kívánja megalkotni. A biztonság az első, mert a biztonságos környezet a vásárlói szabadság garantálása mellett megvédi a fogyasztót a különböző kiberfenyegetésektől. Az online piacon a szolgáltatók számára kötelező regisztrációt ír elő a jogszabálytervezet, amellyel a fogyasztói jogvédelmet kívánja szavatolni a Bizottság. A szolgáltatóknak emellett azt is átláthatóvá kell tennie, hogyan működnek az algoritmusok, ezáltal transzparenssé téve, a vásárlási szokások befolyásolását. A digitális szolgáltatási törvény értelmében az EU egészére kiterjedő kötelezettségek vonatkoznak minden olyan digitális szolgáltatásra, amely a fogyasztókat áruhoz, szolgáltatásokhoz vagy tartalmakhoz kapcsolja, ideértve az illegális tartalom gyorsabb eltávolítását szolgáló új eljárásokat, valamint a felhasználók online alapvető jogainak átfogó védelmét. Az új keret- európai értékek mentén- egyensúlyba hozza a felhasználók, a közvetítő platformok és a hatóságok jogait és felelősségét, ideértve az emberi jogok, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség és a jogállamiság tiszteletben tartását. A javaslat éppen ezért kiegészíti a [korábbi elemzésünkben már megjelent](#) Európai Demokrácia Akciótervet mivel céljai közt találjuk a demokráciák ellenállóbbá tételét is a digitális tartalmakkal szemben.

A digitális szolgáltatásokról szóló törvény az EU egészére kiterjedő, harmonizált kötelezettségek soraiba tartoznak:

- Az illegális termékek, szolgáltatások vagy tartalmak online eltávolításának szabályai;
- A biztonsági garanciális szabályozás azokra a felhasználóknak, akiknek tartalmát tévesen törölték a platformok;
- Az új kötelezettségek a nagy platformok számára a rendszereikkel való visszaélések megakadályozása érdekében;
- A széles körű átláthatósági intézkedések, ideértve az online hirdetést és az algoritmusokat, amelyek a tartalom ajánlására szolgálnak a felhasználók számára;
- Az új hatáskörök a platformok működésének ellenőrzésére;
- Az új szabályok az üzleti felhasználók online piacokon történő nyomon követésére az illegális termékek vagy szolgáltatások eladók felkutatásának elősegítése érdekében;
- Az innovatív együttműködési folyamat keretei a hatóságok között a hatékony végrehajtás biztosítása érdekében az egységes piacon.

Az Unió ezen a téren is együttműködik a nemzeti hatóságokkal, ahogy az a novemberben kiadott uniós adatkormányzási jogszabályban is megjelenik. Fontos kiemelni, hogy azok a platformok, amelyek az EU lakosságának több mint 10% -át (45 millió felhasználó) érik el, rendszerszintűnek tekinthetők, így nemcsak a saját kockázataik ellenőrzésére vonatkozó különös kötelezettségeknek, hanem egy új felügyeleti struktúrának is meg kell felelniük. A szabályozások betartatásához és a tagállamok közötti információ áramlás elősegítésére a Bizottság létrehozna egy, a nemzeti digitális szolgáltatások koordinátoraiból álló testületet, amelynek különleges hatáskörei lennének a Bizottság számára a kapuőr platformok felügyeletében, beleértve a közvetlen szankcionálás lehetőségét is.

Összességében kijelenthető, hogy a digitális piac szabályozási környezete tekintetében kiemelt figyelem irányul a tisztességes piaci feltételek biztosítására, a transzparenciára, így növelve a fogyasztók szabad és tudatos választási lehetőségét a szolgáltatások vagy áruk online vásárlásakor, valamint ez vezet a startupok és kkv-k ökoszisztémájának fenntarthatóságához is.

Thierry Breton a sajtótájékoztatón kijelenti, hogy a mostani döntéssel a Bizottság a következő évtizedek digitális terét alakítja ki. A belső piacért felelős biztos szerint garantálni kell, hogy bárki, aki Európában digitális szolgáltatásokat kínál és használ, részesüljön a biztonság, a bizalom, az innováció és az üzleti lehetőségek előnyeiből.

A második javaslat a DMA kifejezetten a kapuőr szerepet betöltő piaci szereplőkre vonatkozik, míg a DSA általánosan minden egyénre alkalmazandó. A kapuőrök azok a nagyvállalatok, és az egyének és kkv-k között állnak és már hosszabb ideje léteznek. Az ilyen vállalatok olykor ellenőrzésük alatt tartják a teljes ágazati ökoszisztémát. Ha a kapu tisztességtelen üzleti gyakorlatot folytat, megakadályozhatja vagy lelassíthatja a versenytársai értékes és innovatív szolgáltatásainak a fogyasztóhoz jutását. Azért fontos ez a szabályozás, mert a tisztességes versenyben garantálni kell, hogy ezek a kapuőr szerepben lévő vállalatok ne juthassanak jogtalan versenyelőnyhöz, így számukra többlet kötelezettségeket ír elő a javaslat, úgy, mint:

- az adatfelhasználás kiterjedtebb szabályozottságát, miszerint a piaci versenyben nem használhatják fel a versenytárról szerzett adatokat
- interoperabilitást, amely értelmében az extra szolgáltatásokat kínáló kapuőröknek elérhetővé kell tenniük szolgáltatásaikat a versenytársak számára is

A Bizottság a tervezet kötelezettségeinek betartatása érdekében célzott vizsgálatokkal ellenőrizheti a szabályoknak való megfelelést. A harmonizált szabályok ex ante kötelezettségekkel biztosítják a fogyasztók védelmét, jobb felügyelet, gyors végrehajtás és visszatartó erejű szankciók ígérését vázolja fel a tervezet. A digitális piacokról szóló törvény a vállalkozások közötti horizontális platformra, az online platformgazdasággal foglalkozó uniós megfigyelőközpont megállapításaira és a Bizottság széleskörű tapasztalataira támaszkodik az online piacok versenyjogi szabályainak végrehajtásakor.

A digitális piacokról szóló törvény többek között:

- Csak azokra az alapplatform-szolgáltatókra alkalmazandó, amelyek hajlamosak lehetnek a tisztességtelen gyakorlatokra, például keresőmotorokra, közösségi hálózatokra vagy online közvetítési szolgáltatásokra, amelyek megfelelnek a kapuőrként történő kijelölés objektív jogszabályi kritériumainak;
- Határozza meg a feltételezett kapuőrök azonosításához szükséges mennyiségi küszöböket. A Bizottságnak arra is hatásköre lesz, hogy a piackutatást követően megjelölje a kapuőr vállalatokat;
- Tilt számos olyan gyakorlatot, amelyek egyértelműen tisztességtelenek, például blokkolják a felhasználókat bármely előre telepített szoftver vagy alkalmazás telepítésének megszüntetésében;
- Lehetővé teszi a szabályszegők szankcionálását a vállalat forgalmának akár 10% -áig terjedő bírsággal. A többszörös jogsértők esetében ezek a szankciók magukban foglalhatják a strukturális intézkedések meghozatalának kötelezettségét is, amely

kiterjedhet egyes vállalkozások elidegenítésére is, amennyiben a megfelelés biztosítására nincs más, ugyanolyan hatékony alternatív intézkedés.

A két jogszabálytervezet a következőkben az Európai Parlament és a Tagállamok elé kerülnek a rendes jogalkotási mechanizmus következő lépéseként. Amennyiben az uniós politikai képviselők és a tagállamok is egyetértenek a Bizottság által előterjesztettekkel, a szabályozás kötelező erővel hatályba lép az Unió egész területén. A jövőre vonatkozóan mindkét tervezet tekintetében kijelenthető, hogy a szabályozás folyamatosan változó jellege nélkül nem tud lépést tartani a digitális piacok dinamizmusával.

2020.12.16.

